

Zbrucz, którą rząd austriacki po zaborze kraju 1772 r. zwał kazał Podhorcem, stanowić począł granicę między Wtmem Wołyńskim i Podolskiem a królestwem Galicyi. (*)

Bazalia nad Słuczą, otrzymała nazwę od założyciela swego Bazylego ks. Ostrońskiego Wdy kijows. około 1570 r. Ostatni posiadacz ordynacyi ostrońskiej Janusz ks. Sanguszko Marsz. N. L., uczyniwszy tak zwaną tranzakcyą kolbuszowską 1753 r., darował Bazalią ze 13 wsiami Ign. Sapieże Wojew. mścisławs., pod warunkiem dostarczania 33 ludzi konnych w każdej gwałtownej potrzebie, ku obronie kraju.—Mala, nie znacząca miłościna, należy do ks. Sapiehów. (**)

Krasylów nad Słuczą. Waleczny Jarmoliński rotmistrz milicyi ks. Ostrońskiego, napadłszy 1573 r. na stojących w koszu, t. j. obozujących Tatarów, do szczytu ich wyciął.—Ign. Sapieha Wda mścisławski, otrzymał Krasylów z 18 wsiami sposobem darowizny 1753 r. od Janusza Sanguszki ostatniego ordynata ostrońskiego, z zastrzeżeniem dostawiania na potrzebę kraju 33 konnych ludzi. Dziedzic Xawery ks. Sapieha wojewodzie mścisławski, wyjednał u króla przywilej 1776 r. zaprowadzający dwutygodniowe jarmarki: na 5 marca, 8 czerwca, 15 paździer. i 3 grudnia, trzydniowe zaś: na 2 stycznia, 3 lutego, 5 kwiet., 4 maja i 9 września, wszystkie podług kal. ruskiego.

Konstantynów Stary nad Słuczą. Założycielem miasta około 1525 r. był Konstantyn ks. Ostroński Wda trocki, Het. L., mąż z dzieł bohaterskich głośny. Władysław IV potwierdza 1637 r. używanie prawa magdeb. na wzór Sandomierza i z takimiż swobodami; utrzymuje w swój mocy istniejące jarmarki i skład towarów z Litwy na Podole, Wołoszczyznę i do Turcyi, jakoteż z tamtych krajów do Litwy prowadzonych.—Rozkrzewiony arianizm na Wołyniu, miał

(*) Ob. Kłosy, T. 13.

(**) Słown. Geogr.

tu licznych swoich zwolenników. W czasie powstania Chmielnickiego 1648 r., uderza 26 lipca Samuel Osiniński w 8000 wojska, na 60,000 Kozactwa i chłopstwa pod dowództwem Krzywonosą. Długo wątpliwym był wypadek boju; pokonany nakoniec nieprzyjaciel, uchodzi. Wkrótce potem, zgromadza się powtórnie liczna zgraja pod miastem; Jeremiasz Wiśniowiecki Wojewoda ruski przy szczupłych siłach, obawiając się zdrady mieszkańców, wychodzi z Konstantynowa, a z nim możniejsi żydzi. Wpadłszy hajdamacy, rozpoczynają od rabunku domów i świątyń, poczem mordują katolików, arianów i 3000 pozostałych żydów.—Po rozszafowaniu dóbr ordynacyi ostrońskiej 1753 r. przez Janusza Sanguszkę, otrzymali klucz tutejszy, składający się z miasta i 36 wsi: August Czartoryski Wda ruski i Stan. Lubomirski Strażnik W. K. Ciż dziedzice, na mocy przywileju król. 1766 r., zaprowadzili dwutygodniowe jarmarki: na d. 4 lipca, 14 paździer. i na środopóście ruskie.—Stan. August w powrocie z Kaniowa 1787 r., przybył tu 24 maja, jadąc z Sieniawy 4 mile konno; posiliwszy się śniadaniem, w dalszą udał się podróż. Miasto na żyznej płaszczyźnie, dość jest obszerne, lecz ze po większej części z drzewa zabudowane, częstemi pożarami bywało niszczone; żydzi znaczny handel prowadzą. Warowny niegdys zamek, przypierający do rzeki, szczytki tylko murów i wałów przedstawia. Oprócz klasz. Kapucynów, znajduje się obszerne koś. z klasz. Dominikanów, fundowany i hojnie 1613 r. uposażony przez Janusza ks. Ostrońskiego kaszt. krak. Właścicielem miasta z przyległościami był około 1794 r. Seweryn Rzewuski hetm. P. K., mający za żonę Konstancją Lubomirską.

Ostropol nad Słuczą, smutnej doznał przygody, w czasie powstania na Ukrainie 1648 r.; Stan. Lanckoroński kaszt. halicki na czele garstki wywiczzonego żołnierza, stoczywszy na błoniach tutejszych utarczkę z liczną wprawdzie, ale źle uzbrojoną zgrają chłopstwa, zmusza dowódcę Maxyma Krzywonosą do szukania ocalenia w mieście. Po zdobyciu wałów, pierzchają przerażeni powstańcy, mnóstwo z nich